

Találkozásom Morvay Péterrel

A Pécsi Tanárképző Főiskolán dr. Temesi Mihály tanár úr, tanulmányaink befejeztével, azzal bocsátott 1955-ben utunkra, hogy lakóhelyünkön gyűjtsük a népi hagyományok megmaradt emlékeit. A tatai fazekasságról és a nádazásról írt dolgozataimat 1958 őszén beküldtem a Magyar Nyelvőr nyelvjárási pályázatára.

A Bíráli Bizottság elnöke, dr. Lőrincze Lajos 1959 márciusában írt levelében értesített: „*Mindkét dolgozat elsősorban néprajzi jellegű. Pályamunkája egy néprajzi pályázaton jobb helyezést ért volna el. Szakirányítás ügyében, kérjük, forduljon Morvay Péterhez, aki a Néprajzi Múzeumban külső gyűjtők készséges segítője és irányítója. Kívánatára dolgozatát, illusztrációs anyagával együtt átküldjük a Néprajzi Múzeumba.*” Éltem a lehetőséggel, s mire időpontot egyeztettem Morvay Péterrel, ő már megkapta a dolgozatomat.

Ötven évvel ezelőtt izgalommal készültem az első találkozásunkra. Vonatom a Keleti pályaudvarra érkezett, és a Baross tér mellől, a 24-es villamossal mentem a Könyves Kálmán rakontoon levő Néprajzi Múzeumba. Az előcsarnokban aránylag vékony testalkatú, magas férfi várt, aki rokantságomról megismert, odasietett hozzám és bevezetett a közeli irodájába, melyről később megtudtam, hogy ez az Ethnológiai Adattár. Ahogy leültünk a könyvektől, pályamunkáktól roskadó polcok között, megszólalt.

– Nyugodtan tegezzél! Szóltis Péter bátyádnak – ez feloldotta a kezdeti feszültséget. Az íróasztalán levő kéziratköteg tetejéről levette a dolgozatomat – A tatai fazekasságról írt munkád jó. Május végéig a kiegészítéseket küldjed meg! – ezzel a kezembe nyomta a leírt észrevételeit. – Ha ez megtörténik – folytatta – a munkád részt vesz a VIII. Országos Néprajzi Gyűjtőpályázaton.

Kérdezett még a munkámról, a családomról, Tatáról és a terveimről. Rekedtes beszéde közben, néha fejét félre hajtva, kezével gesztikulálva adott nyomatékot a mondandójának. Búcsúzásnál felhívta a figyelmemet a tatai vízimalmok gyűjtésének folytatására.

Az első találkozást a következő két évben telefonos beszélgetés, több levélváltás és újabb személyes találkozások követték. Közben a fazekassággal és a vízimalmokkal 1959-ben, illetve 1961-ben I. díjat nyertem az Országos Néprajzi Gyűjtőpályázatokon. Az egyik találkozásunk alkalmával, 1962 tavaszán Péter bátyám javasolta, hogy kérvényezzem meg az Oktatási Minisztériumban a néprajzi szakra egyéni levelezőként történő felvételemet. Sikeres felvételi beszélgetés után engedélyezték. Így 1962 szeptemberében megkezdtem az ELTE Bölcsészettudományi Kar nappali tagozatán néprajzi tanulmányaimat, amit 1967-ben okleveles etnográfusként fejeztem be.

Hetente jártam az egyetemre, s ez lehetővé tette a gyakoribb találkozásunkat a Néprajzi Múzeumban. Ezekben az években az önkéntes néprajzi és nyelvjárási gyűjtők táborához – Morvay Péter tevékenységének köszönhetően – egyre több gyűjtő csatlakozott.

Egyik találkozásunk alkalmával, 1962 őszén, váratlanul megkérdezte tőlem: – Mi a véleményed arról, hogy jövőre megrendeznénk az önkéntes gyűjtők I. országos találkozóját Tatán? – Különbözőbb akadálya nincsen – válaszoltam rövid gondolkodás után. Türeلمي időt kérek, amíg otthon körülnézek, hogy a város támogatja-e, a szállás és az étkezés hogyan oldható meg, hova legyen az egynapos kirándulás? – soroltam a hirtelen eszembe jutott kérdéseket. – Helyes – válaszolta. – A kirándulást Kocsra tervezhetnénk – közölte újabb javaslatát.

Sietnem kellett a vonathoz, s a tervezetést folytatva a villamos megállójáig kísért. Elválásunkkor abban maradtunk, hogy három hét múlva jelentkezem, és beszámolok a tatai helyzetről.

A megbeszélte idő a legfontosabb feltételek felmérésére elegendő volt. Péter bátyámat mindenről tájékoztattam. Az adatok megnyugtatták, és közölte, megkezdjük az országos szervezést.

A gyűjtők Tatára hívása, a néprajz és a nyelvtudomány neves képviselőinek felkérése az 1963. május 31 – június 2-a közötti Önkéntes néprajzi és nyelvjárásgyűjtők I. országos találkozója, mind-mind Morvay Péter vállán nyugodott. Veres Péter író is sikerült megnyernie, hogy részt vegyen a találkozón és beszéljen műveiről.

A lezajlott első országos találkozásról dr. Bárczi Géza, egyetemi tanár, akadémikus, a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnökének leveléből idézek: „*A tatai találkozó sikerét az előkészületek alapján biztosítottak tekintettük. Kiderült azonban, hogy ez a nagy seregszemle minden várakozásunkat felülmúlta. Nemcsak a gyűjtők, hanem a szakemberek is élményekben gazdagon távoztak onnan.*”

A találkozó után, 1963 őszén, Péter bátyám egyik támogatóként javasolta felvételemet a Magyar Néprajzi Társaságba. Így történt, hogy negyvenhat éve a Társaság tagja vagyok.

Morvay Péterrel a jubileumi közgyűléseken találkoztam még. Sohasem feledtem, hogy a kezdeteknél, a néprajz terén elért eredményeim az ő atyai támogatásának köszönhetem.

Körmendi Géza